

HAMMAS-PROTEESIT **20 v. alalla**

Erikoishammas
teknikolta

- uudet kokoproteesit
- tiivistys ja korjaus jopa odottaessa!
- hammasproteesien tarkastus ilmaiseksi!
- otakuutyo

Soi ja varaa aikasi!

VAASA 312 1233
Kauppapuistikko 20B

LAHIA 477 0744
Kauppatie 5

MAALAHTI 347 8080
Köpingsvägen

SUPER ALE Tervetuloa syksyiseen Tolkin Kauppahalliin! **KYLLÄ ON HALPAA!**
Paikallinen, palveluksessasi yli 2000m² myymälä ja eri tuotteita 60 000 valikoimalla!

Kahvinkeitin Prego valkoinen 6 kuppia automaattinen virrankatkaisu/ Vit Prego kaffekokare, 6 koppar, aut. strömbrytare	15€
Naisten sukut laadukkaat 5 paria hyvä malli ja värit Ennen 5,95€/Högklassiga damstrumpor, bra modell och färger, förr 5,95€	NYT 3,50€
Kaikki hanskat/Alla handskar	-30%
CD-levyt kaikki isot valikoimat/ Alla CD-skivor, stort urval	-30%
Pyörän vajerilukot/Vajerlås för cyklar	2€
Novitan Jussi langat TOSI HALPAA!// Novita Jussi garn VERKLIGT BILLIGT!!	2€
Serla valkoinen WC-paperi 24 rullaa +30%/ Vitt Serla WC-papper 24 rll +30%	9,50€

Fairy käsitiskiaine 500ml/
Fairy handdiskmedel 0,90€

Meitä mullat ja kiloruuvit edullisesti!! Mylly och skruvar i lösvikt förmånligt från oss!!

JÄTTITAVARATALO
TOLKIN KAUPPAHALLI
Isokyrö

Tolkintie 17, 61500 Isokyrö
ma-pe 9.00-18.30 la 9.00-17.00
050-5974591
www.tolkinkauppahalli.fi

Tarjoukset voimassa 21.9. 2017 saakka niin kauan, kuin tarjouserää riittää

mega

VIIKKO 37 VECKA

2017

YLI 100 000
TUOTETTA VERKKOKAUPASSA!

Tilaa netissä ja nouda myymälästä.

KANNETTAVA
Lenovo 110

Intel Celeron N3060 | 8Gt RAM
128Gt SSD | Windows 10 Home

389,00

NÄPPÄIMISTÖ- JA HIIRI -PAKKAUS
**Logitech Wireless
Combo MK330**

Näppäimistö- ja hiiri -pakkaus
2,4 GHz | Pohjoismaat | Musta

44,90

NÄYTTÖ
BenQ GW2470H

23.8" | Full HD | LED
4ms VGA x1 | HDMI x2
3.5mm x1

149,00

multitronic

Hovioikeudenpuistikko 18, Vaasa
Ma-Pe 10-18, La: 11-15
www.multitronic.fi

s5

Perhe
Leffapäivä

16.9.

Koko perheen
kanssa leffaan!

Liput vain 8€ sekä lapsille että aikuisille. Biljetter för endast 8€ både stora och små besökare.

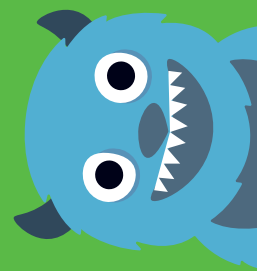
LEGO NINJAGO
(fi dub / swe dub)

EMOJI
(fi dub / swe dub)

AUTOT 3 / BILAR 3
(fi dub / swe dub)

bioRex

BioRex Vaasa | Hovioikeudenpuistikko 16 | 65100 Vaasa
Liput ja lisätiedot: www.biorex.fi | fb.com/Biorex.fi

Osta liput ennakkoon netistä ja vältä jonotus lippukassalla!

Bock's Oktoberfest

22-23.9.2017

AITO Oktoberfest-olueella on ensi-ilta 22.9, tule maistamaan!

MISSA INTE premiären på den äkta Oktoberfest-ölen 22.9

Oktoberfest 22-23.9

Fredag

11.00-14.00 Oktoberfest lunch!

16.00 Öppning

21.00 Live musik utomhus & inomhus

Uteservering hela kvällen / Ulkotarjoilua koko ilta

Perjantai

11.00-14.00 Oktoberfest lounas!

16.00 Avajaiset

21.00 Live musiikkia sisällä & ulkona

Lördag/Lauantai

14.00 – 17.00 Program för barnen / Ohjelma lapsille torilla

14.00 – 17.00 Bock's NYA Byabutik öppen / Bock's UUSI Kyläkauppa on auki

19.00 Live musik inomhus och utomhus / Live musiikki sisällä ja ulkona

Uteservering hela dagen och kvällen / Ulkotarjoilua koko päivä ja ilta

1 l Oktoberfest-ölstop till försäljning båda dagarna i puben!

1 l Oktoberfest-oluttuoppi mynnissä molemmat päivät!

15€

Vara etukäteen / Boka i förväg:

Lihainen herkkulautanen/
Delikatessköttbricka 35 € / hlö

Lihainen herkkulautanen DELUXE/
Delikatessköttbricka DELUXE 58 € / hlö

simone@bockscornerbrewery.com

Busstidtabell / Linja-auto aikataulu

22.9

20.00 Sundom, K-Market

20.15 Solf, Stundars

20.25 Stadshuset - Bock's

21.00 Kaupungintalo - Bock's

21.30 Gerby, Siwa - Bock's

22.30 Stadshuset - Bock's

23.00 Gerby, Siwa - Bock's

23.30 Bock's - Gerby, Siwa

00.00 Bock's - Stadshuset

00.30 Bock's - Gerby, Siwa

01.00 Bock's - Kaupungintalo

01.30 Bock's - Gerby, Siwa

02.00 Bock's - Stadshuset - Solf - Sundom

23.9

18.00 Sundom, K-Market

18.15 Solf, Stundars

18.25 Stadshuset - Bock's

19.00 Kaupungintalo - Bock's

19.30 Gerby, Siwa - Bock's

20.00 Stadshuset - Bock's

20.30 Gerby, Siwa - Bock's

21.00 Kaupungintalo - Bock's

21.30 Gerby, Siwa - Bock's

22.30 Stadshuset - Bock's

23.00 Gerby, Siwa - Bock's

23.30 Bock's - Gerby, Siwa

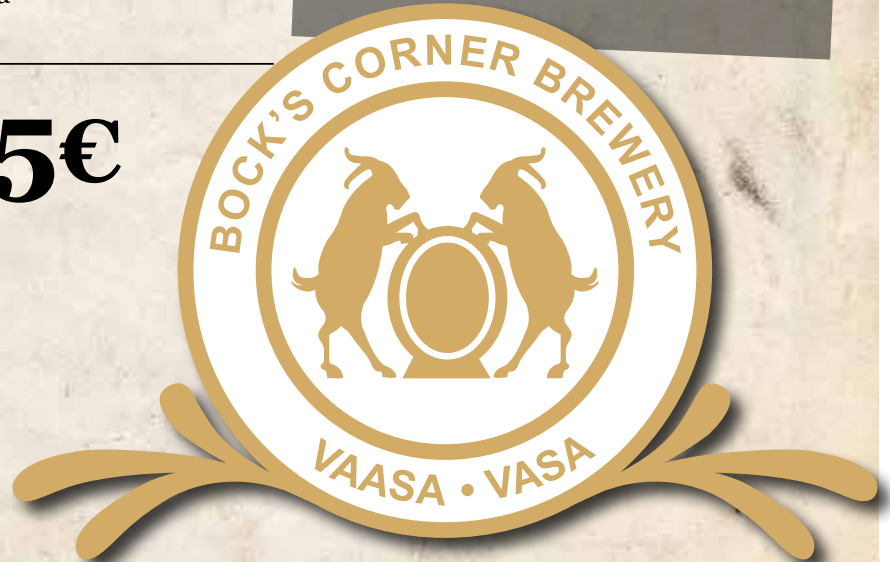
00.00 Bock's - Stadshuset

00.30 Bock's - Gerby, Siwa

01.00 Bock's - Kaupungintalo

01.30 Bock's - Gerby, Siwa

02.00 Bock's - Stadshuset - Solf - Sundom

Hyvät kaupat keskellä Vaasaa - Bra affärer i centrum av Vasa

SWISS DESIGN **SYKSYN UUTUUSMALLI!**
Bernette Funlock 42
peitetikki nyt 690,-

- 4-lankainen/3-neulainen peitetikkikone
- Helppo värimerkitty langoitus
- Ompelunopeus jopa 1300 pistoa/min
- Peitetikin leveys: 2.8/5.6 mm.

HALONEN Tammipiha-Ekgården
☎ 045 6566 659
www.halonen.com

KATSO KALA JA ELÄINVALIKOIMA NETISTÄ!
BEKANTA DIG MED FISK- OCH DJURSORT-
MENTET PÅ NÄTET!

WWW.VAASANAKVAARIOLIKE.FI

Vaasan Akvaarioliike

HUOM!
UUSI OSOITE
Laivakatu 13
(Minimani)
OBS! NY ADDRESS
Skeppsgatan 13
(Minimani)

UPCODEWORLD
www.upcodeworld.fi

- Industry Leader
- Vertical Integration
- Business Intelligence

TECHTALK: PUHDAS ILMA ON ELINTÄRKEÄ

Ilmatieteen laitos on avannut uuden ilmanlaadun verkkopalvelun. Palveluun kerätään ajantasaisia ilmanlaatu tietoja 46 paikkakunnan alueelta, yhteensä 90 mittausasemalta ympäri Suomen.

Ilmatieteen laitos jakaa saastetiedot reaaliajassa, helpotajuisessa muodossa suurelle yleisölle. Tiedot ovat saatavana myös avoimena datana vapaasti ja maksutta kansalaisten ja yritysten hyödynnettäväksi. Ilmanlaadun uudistunut verkkopalvelu löytyy osoitteesta <http://ilmatieteenlaitos.fi/ilmanlaatu>.

Myös ruotsiksi ja englanniksi toteutettu palvelu seuraa kunkin kaupungin tai kunnan ilmanlaatu-

kitusta eli ilmanlaatuindeksiä. Palvelussa voi syventyä myös saastekohtaisiin pitoisuustietoihin, kuten pienhiukkasiin ja typpidioksiidiin. Ilmanlaatuindeksi perustuu pitoisuuksien tuntiarvoihin, ja se päivittyy tunnin välein.

Ilmansaasteille altistumista voi välttää esimerkiksi ruuhkassa pitämällä riittävästi etäisyyttä edellä ajavaan autoon. Pakokaasujen tunkeutumista auton sisälle voi myös estää käyttämällä hetkellisesti auton ilmanvaihdon sisäkiertoa. Muista myös vaihtaa suodattimet riittävän usein niin autossa kuin kotona. Suomessa kaupungit vastaavat oman alueensa

ilmanlaadun seurannasta. Asuinalueesi ilmanlaadua koskevissa kysymyksissä ota ensisijaisesti yhteyttä oman paikkakuntasi asiantuntijoihin.

Lähde: Ilmatieteen laitos, Hengityslitto

*Dieselautojen ahdinko etenee parhaillaan ympäri Eurooppaa. Suurimpana ongelmana ovat typpidioksidipäästöt. Liikennehuuhkissa korkeat saaste-
pitoisuudet kertyvät katukuiluihin, joissa saasteiden laimeneminen on heikkoa.*

**START
5.10!
16-19**

VARJE TORSDAG BOCK'S JOKA TORSTAI BOCK'S

Med start 5.10 börjar varje vecka en i världens kända tradition i Vasa: HAYMARKET. Kvalitetsproducerande lokala odlare vill ge Vasaregionens konsumenter en möjlighet att köpa direkt och välja på plats vad som känns bäst. Dessutom får man förhandsbeställa på Facebook för att säkra det man vill ha. Bock's vill skapa en tradition att minst en gång i veckan handla allt som familjen behöver lokalt.

Marknaden arrangeras på Old Square torget i höst varje torsdag kl 16-19 och flyttas under tak till vintern. Med finns varje gång toppenproducenter för olika sorters kött (nöt, får, gris, kalkon), fisk, grönsaker, bröd, ägg, mjöl, bakverk, bär och naturligtvis hela sortimentet av drycker från

5.10 alkaen käynnisty maailmassa tuttu traditio Vaasassa: HAYMARKET. Laatua tuottavat viljelijät haluavat antaa Vaasan seudun kuluttajille mahdollisuuden ostaa suoraan ja myös valita mitä halua ja tarvitsee.

Lisäksi voi Facebookissa tilata jos haluaa varmistua että haluttu tuote löytyy kuluttajalle. Bock's haluaa luoda perinteen jossa perheet vähintään kerran viikossa kuluttavat paikallisesti kaiken tarvitsemansa.

Markkinat järjestetään Old Square torilla tuttuun tapaan joka torstai klo 16-19 ja siirtyy katon alle myöhemmin syksyllä. Joka kerta osallistuvat alueen eri alojen huipputuottajat: liha (nauta, lamma, possu, kalkkuna), kala, vihannekset, leipä, mu-

Bock's lokalbutik: Underbara färskrostade Wasa kaffet, ölen, cidern, Eridanus vatten, Linderödsgris, torrvaror. På listan över produkter som väntas bli bekräftade denna vecka finns dessutom mjölk, ostar, potatis, glass och choklad.

Idén till Haymarket föddes redan förra sommaren bland flera av producenterna. De kontaktade Bock's för en plats och samarbete. När Haymarket inleddes väntas 15 producenter vara varje torsdag på plats.

I dagens tidning presenterar vi första odlaren och nästa vecka presenteras nästa.

nat, jauhot, leivonnaiset, marjat ja tietysti Bock's kyläkaupan koko valikoima: Ihana tuorepaahdettu Wasa kahvi, oluet, siiderit, Eridanus vesi, Linderöd possu, kuivatavarat. Luettelo tuottajista jotka odotetaan vahvistavan joka viikkotaisen läsnäolonsa on lisäksi tuoimassa maitoa, juustot, perunaa, jäätelöä ja suklaataa.

Ajatus Haymarketista syntyi jo viime kesänä tuottajien keskuudessa. He ottivat Bock'siin yhteyttä ja pyysivät paikan ja yhteistyötä. 15 tuottajaa odotetaan joka torstaina paikalle.

Tämän päivän lehdessä esitellään ensimmäinen tuottaja ja ensi viikolla seuraava

Foto: Kasper Dalkar

Foto: Kasper Dalkar

Norrbro

Norrbro finns i Övermark, omkring 55 km söder om Vasa. Vi som driver gården heter Ann-Katrin och Anders Norrback. I familjen ingår dessutom fem barn, en hund, och 2 katter.

Till utbildningen är Ann-Katrin agrolog och Anders agronom. Vi har båda tidigare jobbat utanför gården och därför endast inriktat oss på växtodling. Vår dröm har ändå alltid varit att utveckla gården, satsa på den på heltid och kunna försörja oss på den. Funderingarna har varit många och hösten 2011 köpte vi de första 15 tackorna för att testa om djuret passar oss. Och det gjorde det!

Hösten 2013 blev vårt nya fårhus klart, med plats för 220 tackor med lamm. Huset är byggt så att djuren har möjlighet att vistas ute hela året. Vintertid har fåren tillgång till rasthagar runt fårhuset och sommartid går de förstås på bete.

Vi är också delägare i slakteriet Oy Tajma Ab, som möjliggör att vi tar hand om hela uppfödningsskedjan själva, allt från lamning till slakt. Vi har en egen bil som vi transporterar djuren i och vi säljer köttet själva, direkt till konsumenten.

Hur länge har du hållit på att utveckla dina produkter och vad gör du för att kvaliteten blir bra?

För att kunna få ett etiskt, smaktligt, miljövänligt lammkött har vi utvecklat vår produktion enligt följande:

- Alla våra djur föds upp ekologiskt och således är allt foder (ärter, bönor, havre och förtorkat gräs) som djuren äter, ekologiskt och produceras på gården. Det enda som köps in är vitaminer och mineraler, som är eko godkända

- Våra djur slaktas vid det gemensamt ägda slakteriet Oy Tajma Ab

- Djuren transporteras till slakteriet i vår egen, av myndigheterna, godkända bil, både lastning och lossning av djuren handhas av oss. För att minimera stressen för djuren, körs de in till slakteriet dagen före slakt. Detta för att de ska kunna vänja sig vid ladugården vid slakteriet, där de får en egen box vid ankomst och blandas aldrig med djur från andra gårdar. Vi har alltid med eget foder som de får äta av där.

- Det senaste steget i vårt miljötankande är att vårt kött transporteras från slakteriet med en bil som drivs med biogas.

Hur kan konsumenterna njuta av att komma till ditt stånd på HayMarket - vad är din serviceambition?

Att besöka oss vid Haymarket är en upplevelse om det intresserar dig kan vi berätta om hur köttets väg till dig som kund har gått. Vi ger ett "ansikte", som är vårt eget till din mat, du får tips och råd hur du tillreder olika styckningsdetaljer. Vi försöker betjäna dig på dina villkor och är inte allt till din belåtenhet vet du vem du ska vända dig till. Vi vill att du som konsument ska känna dig välkommen och efter att du har tillrett vår produkt ska du känna dig nöjd.

Vi har alltid med oss ett urval av färfallar, passar ju utmärkt som gåva åt dig själv eller någon annan.

Vad kan konsumenterna tillreda av dina produkter - hur kommer de till sin rätt bäst?

Det är olika på tycke och smak. Endel tycker om kött med ben, andra gillar magrare kött, en tredje vill ha värde delar. Vårt produktsortiment lämpar sig såväl till vardag som till fest. Vi har vissa favoritrecept som vi tipsar om men hjälper dig också med tips om var du kan hitta fler recept.

Fördelarna med dina produkter i förhållande till dom som säljs i butikskedjorna?

Norrbro är den enda aktören i regionen, som kan erbjuda färskt ekologiskt lammkött kontinuerligt året om. Vi marknadsför vårt lammkött med "ansikte" och kan garantera kvaliteten från jord till bord. När du köper lammkött av oss vet du var och vem som producerat maten till djuren, vem som skött om djuren, vem som transporterat djuren, vem som slaktat och vem som sålde köttet.

Följ gärna vårt dagliga arbete på gården via Facebook och Instagram.

WWW.NORRBRO.FI

LA 16.9. 17:00

ELISA STADION

PORTILTA / ENNAKKOON:

22 € / 17 €

15 € / 10 €

OSTA LIPUT:

VEPSU.FI/KAUPPA

#SEURAARAITAA

VIEXPOS NYA AMBITIONER: EXPORT TILL MELLERSTA ÖSTERN

Suomen Saudi-Arabian ja Arabiemiraattien suurlähettiläiden Road Show Vaasassa 7.9.2017

Finlands ambassadör i Saudiarabien Pekka Voutilainen och Riitta Swan, Finlands ambassadör i Förenade Arabemiraten besökte Vasa 7.9.2017 på initiativ av VIEXPO. Seminarium på Bock´s Corner.

Träffar med ambassadörerna i Saudi Arabien och UAE.

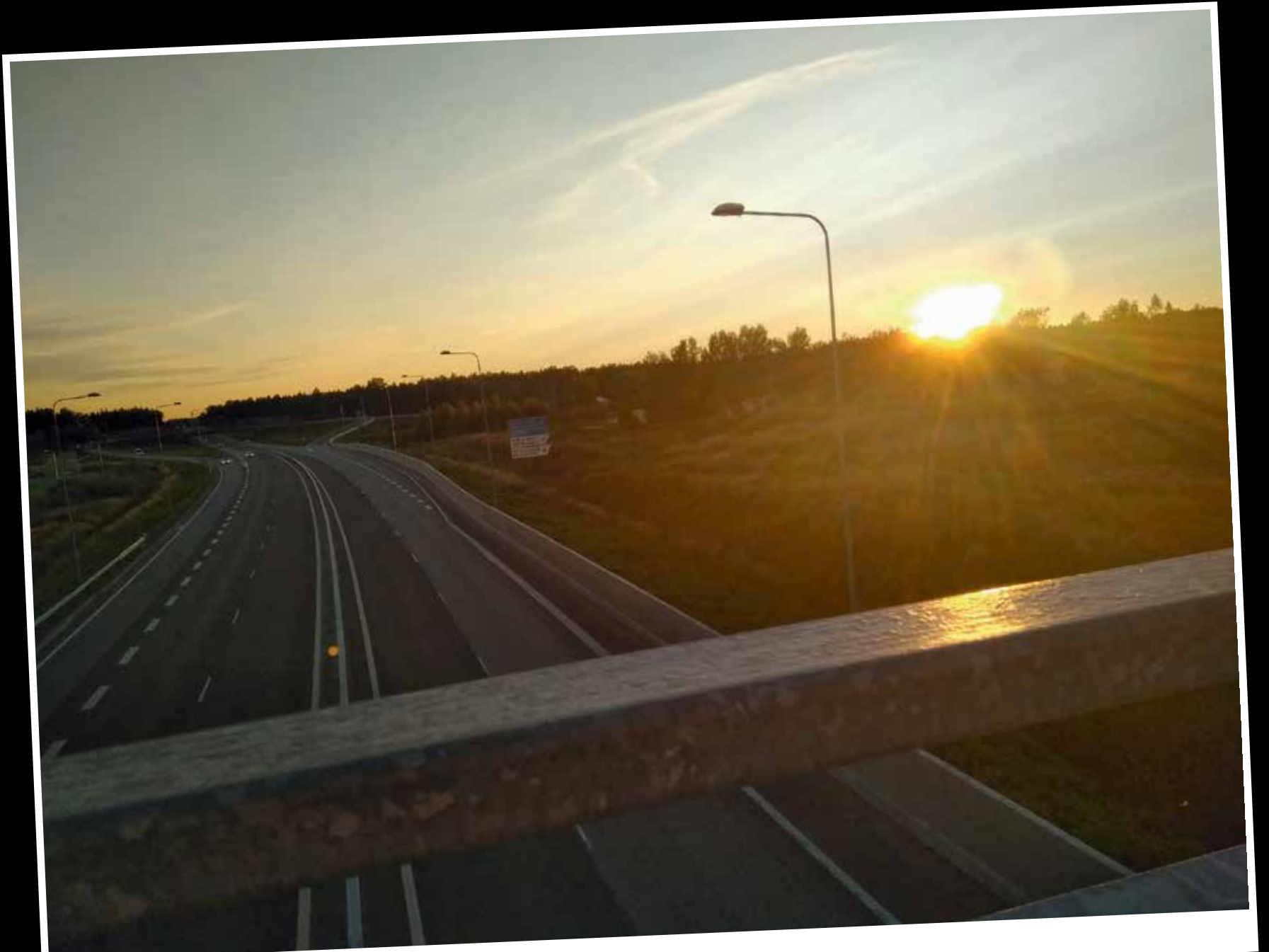
Till vänster Dr. Antti Loikas, kommersiell rådgivare för mellersta östern och Afrika i Finlands utrikesministerium.

digialbum

Julkaisemme viikoittain lukijoiden kuvia digialbumissa. Voit osallistua sähköpostitse, lähettämällä kuvasi sekä nimesi osoitteeseen mega@upc.fi

Vi publicerar varenda vecka våra läsares bilder i digialbumet. Du kan delta via e-post. Skicka in bilden till mega@upc.fi med namn och ort.

Juuso Kaivolahti, Mustasaari

Juuso Kaivolahti, Mustasaari

Tuula Taskinen, Vaasa. "Kiinnitetyt lehdet".

Janne Lyttinen, Vanha Vaasa

Marko Kontiainen. Purmojärvellä syksyisenä iltana

Cristina Rauha-Hyypä, Vaasa. Sumuinen aamu.

Cristina Mattsson, Vasa. Suomi 100

Cristina Mattsson, Vasa. Solnedgång över fängelset

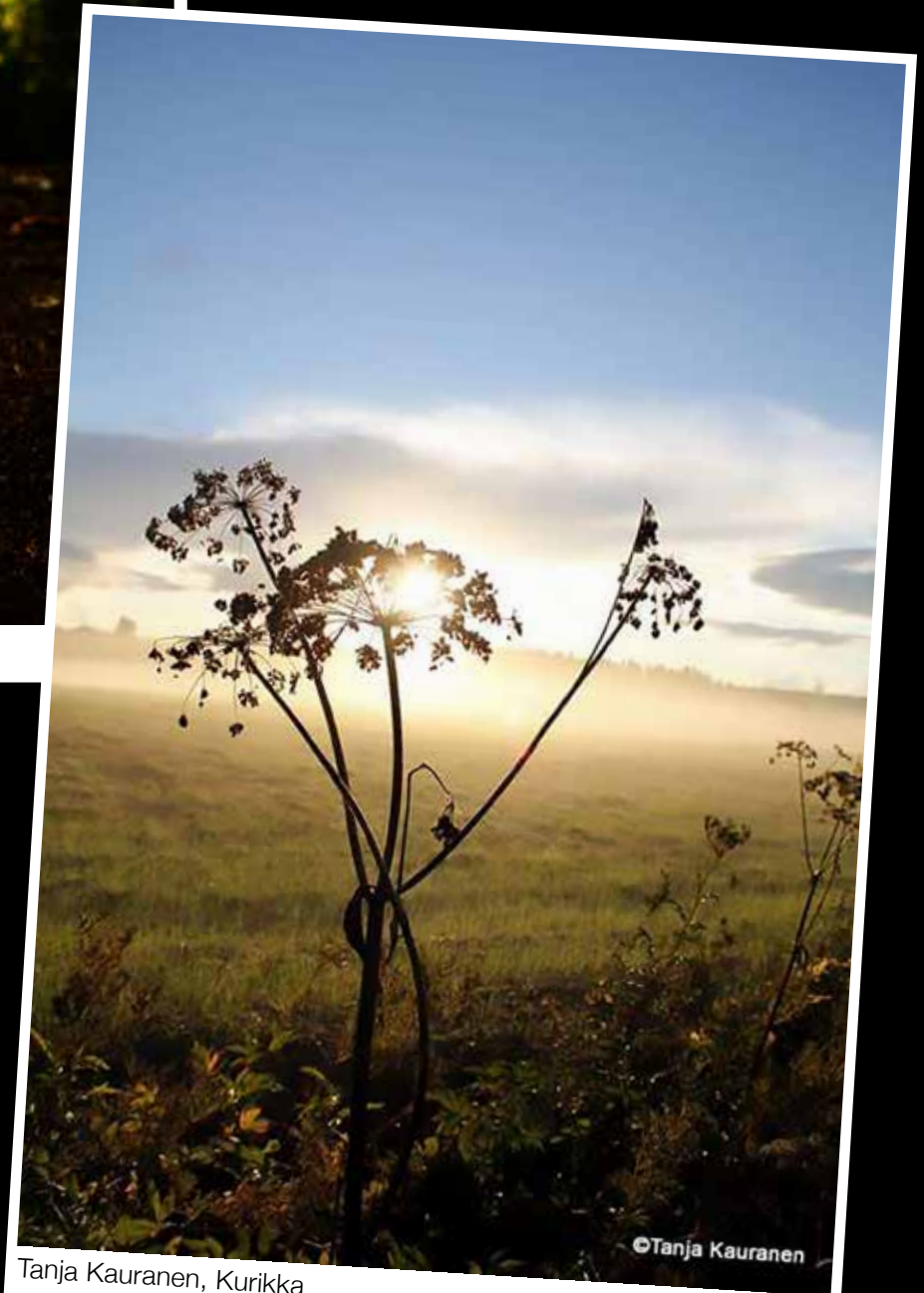
Zanna Fleen, Munsala

Zanna Fleen, Munsala

Tanja Kauranen, Kurikka

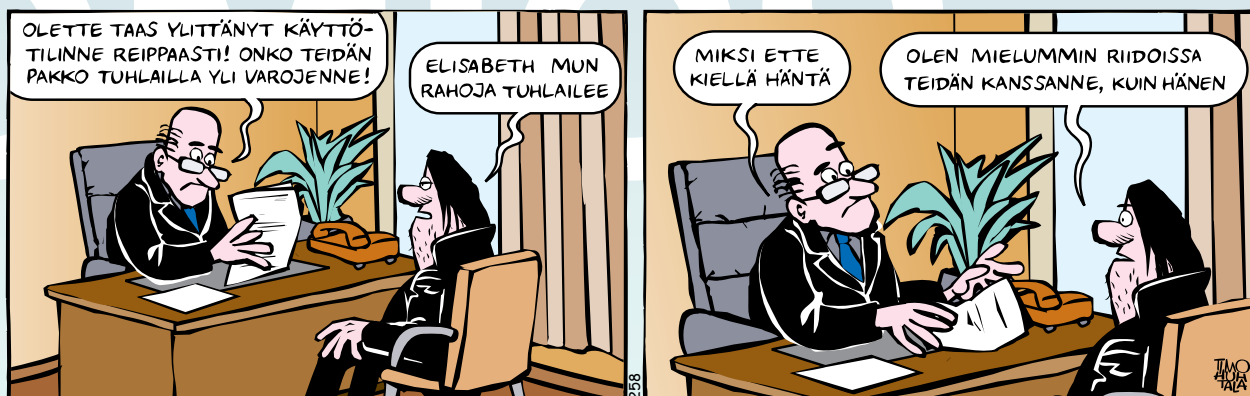

©Tanja Kauranen

Tanja Kauranen, Kurikka

SUDOKU &

BAZI & MAZI

ZITZ

SUDOKU

#1

2						9	
8		6	2	7			
3			4		9	1	2
1	8				6		
5							1
		2				5	7
6		5	1		8		4
				4	5	3	6
	3						5

2	4	1	3	5	6	7	9	8
8	9	6	2	7	1	5	4	3
3	5	7	4	8	9	1	6	2
1	8	4	5	2	7	6	3	9
5	7	3	6	9	4	2	8	1
9	6	2	8	1	3	4	5	7
6	2	5	1	3	8	9	7	4
7	1	8	9	4	5	3	2	6
4	3	9	7	6	2	8	1	5

#2

9	3		1			4		
				3			5	6
		6	7	2	4			
1	2					5	9	
	4	8					1	2
			4	8	7	3		
8	7			9				
		5			2		7	9

9	3	2	1	6	5	4	8	7
7	1	4	8	3	9	2	5	6
5	8	6	7	2	4	9	3	1
1	2	7	6	4	8	5	9	3
3	5	9	2	7	1	6	4	8
6	4	8	9	5	3	7	1	2
2	9	1	4	8	7	3	6	5
8	7	3	5	9	6	1	2	4
4	6	5	3	1	2	8	7	9

#3

		5			7			
1				3	2	4		
			8		1		5	3
4	5			7				2
		8		2		7		
9				6			1	8
6	9		4		3			
		3	2	5				7
			7				1	

2	3	5	6	4	7	9	8	1
1	8	9	5	3	2	4	7	6
7	4	6	8	9	1	2	5	3
4	5	1	9	7	8	3	6	2
3	6	8	1	2	5	7	9	4
9	7	2	3	6	4	5	1	8
6	9	7	4	1	3	8	2	5
8	1	3	2	5	9	6	4	7
5	2	4	7	8	6	1	3	9

Saana Rasila työskentelee luokanopettajana Balilla. Rasilan mukaan Balilla opetuksen monipuolisuus ja laatu riippuvat aika paljon opettajan vaivannäöstä. Hänen koulussaan rehtori valvookin opetuksen laatua ja tuntisuunnitelmat hyväksytetäänkin rehtorilla viikoittain.

Saana lähti opettajaksi Balille

Saana Rasila otti vastaan opettajapestin Balilla, jossa hänen opetusvuotensa on nyt alkumetreillä.

– Työtarjous tuli aika sattumalta. Singaporelainen ystäväni oli sattunut aiemmin työskentelemään tässä koulussa ja hän oli välittänyt CV:ni heille. Työtarjouksen saatuani ajattelin, että miksipäs en lähtisi, kertoo Balilla opettajana työskentelevä Saana Rasila.

Rasilalla oli jo ennen muuttoa hieman koke-musta Balista, sillä hän oli aiemmin matkus-tellut Balilla viiden viikon ajan.

Lähtö maailmalle oli mielessä

Rasila on valmistunut kasvatustieteiden ma-isteriksi luokanopettajapuolelta. Kandidaatin tutkintonsa hän suoritti Oulussa ja maisterivai-heen opinnot Helsingissä. Maailmalle lähtö oli pyörinyt Rasilan mielessä jo ennen työtarjouk-sen ilmestymistä.

– Ajoittain aina mietin lähtemistä, en vain koskaan osannut kuvitella, että lähtö oikeasti toteutuisi. En käynyt opintojeni aikana vaihto-opiskelemassa, enkä ole muutenkaan asunut ulkomailla, joten tämä oli enemmän kuin täy-dellinen mahdollisuus, kertoo luokanopettaja.

Koulussa opetetaan englanniksi

– Opetan Asian Intercultural Schoolissa Jimbaranissa, jossa on vuosiluokkia 1-10. Koulu noudattaa Cambridgen opetussuunnitelmaa ja täällä on myös oppilaita eri puolilta maailmaa. Koulu on suhteellisen pieni, sillä oppilaita on vain noin sata, kertoo Rasila.

Rasila opettaakin kansainvälisessä kou-lussa, jossa opetuskieli on englanti. Suurin osa oppilaista puhuukin englantia ainakin toisena kielenään.

– Englannin lisäksi oppilaiden kuuluu myös opiskella Indonesian kieltä heti ensimmäisestä luokasta lähtien, Rasila toteaa.

Balilainen kulttuuri viehätti

Rasila on asunut Balilla vasta muutaman viikon ajan ja odottaakin opetusvuoden olevan elämyk-sellinen.

– Odotan uusia kokemuksia, ystäviä ja rau-hallisia hetkiä kauniin meren lähellä. Uskon, että tämä on varmasti itselleni silmiä avaava kokemus niin ammattini puolesta kuin myös henkilökohtaisesti, kertoo Rasila.

Balilla vallitseva kulttuuri oli saanut Rasilan ihastumaan paikkaan jo ennen töiden alkua.

– Viiden viikon reissuni aikana rakastuin tšekäläiseen kulttuuriin, ystävällisiin ihmisiin, ruokaan, ilmastoon ja tietysti näihin upeisiin rantoihin. On pakko myöntää, että vaikken alunperin suunnitellutkaan muuttoa tänne, en ole katunut lähtöä hetkeäkään, kertoo Rasila.

Opettaja ostaa koulutarpeet luokkaan

– Olen välttynyt vielä suuremmilta yllätyksiltä työssäni, mutta yksi yllätys oli, että opettajat ostavat itse käyttämänsä opetustarvikkeet. Olenkin päässyt käyttämään luovuuttani askarrelles-sani opetusvälineitä, nauraa Rasila.

Rasilan luokkahuoneesta ei löydy useitakaan suomalaisten mieltämiä luokkahuoneen perus-tarpeita, mutta projektori löytyy joka luokasta, vaikka helmitaulu saattaakin puuttua.

Kansainvälinen opetuskokemus hyödyksi

Rasila on monenlaisten opetuskokemusten puolestapuhuja. Eryityskoulukokemuksen lisäksi hänestä suomalaisten opettajaopiskelijoiden kannattaa harkita opettamista myös ulkomailla.

– Meillä Suomessa on upeat puitteet ope-tukselle ja opettajan ammattitaitoon luotetaan loistavan opettajakoulutuksen ansiosta. Toisen maalaisen opetussuunnitelman opettaminen yhdistettynä paikalliseen opetuskulttuuriin, instituuttiin ja opetusvälineistöön ovat kaikille varmasti kasvattavia kokemuksia, korostaa Rasila.

Teksti: Heta Mattila Kuvat: Saana Rasila

Slimeä voi koristella vaikka glitterillä tai helmillä.

Omatekoinen slime on tyttöjen buumi

Verkko on pullollaan erilaisia videoita, tytöt jakavat myös keskenään parhaita vinkkejä. –Tytöt tekevät näitä itse, pojat eivät, kommentoi kaksitoistavuotias Silja Laitinen tuoretta limabuumia.

Slime, lima, slaimi – tytöt tekevät näitä kavereitten kanssa ja he myös antavat näitä kavereille lahjaksi. Lima ei sotke, eikä tartu ja niitä on kiva tehdä ja koristella.

–Slimen sekaan voi pistää lopuksi vaikka helmiä, glitteriä tai nomparelleja ja sitä voi värjätä mieleisekseen, Silja sanoo.

Helppoa tehdä itse

Ohjeita löytyy helposti googlettamalla. YouTubesta sekä Instagrammista löytyy opasvideoita. Ohjeita löytyy erilaisille slimeille.

Perusaineet ovat liima, esimerkiksi Erikeeper, ruokasooda, pyykinpesuaine, sekoitusvälineet (lusikka ja kulho), elintarvikeväriä ja koristeita kuten glitterit ja hileet. Silja vinkkaa, että kun slimen aktivaattorina käyttää pyykinpesuainetta, niiden pitää sisältää Boraxia. Hyviä ovat Siljan mielestä esimerkiksi Perlana, Ariel tai Formil.

–Jos laitat liikaa aktivaattoria, slimestä tulee liian kovaa.

Näin valmistat slime-tahnan

Kaada kulhoon ensin niin paljon liimaa kuin haluat, mukaan ripaus ruokasoodaa. Sekoita huolellisesti. Lisää sitten yksi tippa pyykinpesuainetta. Jos sitä tulee liikaa, slime paakkuuntuu ja silloin kannattaa aloittaa alusta. Sekoita taas huolellisesti. Tässä vaiheessa voit lisätä elintarvikeväriä. Sekoita niin kauan, kun slime

alkaa irrota kupin reunoista, jatka sekoittamista käsin, niin kauan kun se ei tartu enää käsiin. Sitten slime on valmis.

–On giggly slime, fluffy slime ja monia muita. Jos tavalliseen slimeen lisää partavaahtoa, siitä tulee fluffy slimeä, Silja selventää.

Kun Siljan tekemä slime on valmista, hän säilyttää sitä pakasterasiassa tai kannellisessa muovisessa pastillipurkissa.

–Nämä ovat mukavia stressileluja, Silja sanoo.

Teksti:Jaana Larsson Kuvat: Taina Ristikivi

YouTubesta löytyy erilaisia opasvideoita, joilla voi tehdä erityyppisiä slimejä. Slime valmistuu nopeasti kulhossa.

Vegaanielämä sopii muk

Annina Ljokkoi opastaa lapsiperheitä vegaanielämään uudella kirjallaan Vegaanimuksu. Hänen mukaansa ruokavalion vitamiineihin ja monipuolisuuteen on syytä kiinnittää huomiota.

suillekin

Yhä useammassa lapsiperheessä suositaan täysin kasvispohjaista ruokaa ja vegaanista elämäntapaa.

Tallinnassa asuvan suomalaisen kääntäjän, opettajan ja kirjailijan Anniina Ljokkoin uusi kirja *Vegaanimuksut* on kotimainen tietokirja, joka opastaa lapsiperheiden vegaaniseen arkeen. Kerrotaanpa kirjassa ohjeet myös vegaanisten lastenkutsujen tarjoiluun. Ljokkoin mukaan kaikkein tärkeintä lapsen vegaaniruokavaliossa on huolehtia vitamiinien saannista.

– Tiettyjä vitamiineja sanotaan ”vegaanivitamiineiksi”, vaikka ihan kaikki niitä tarvitsevat. Suurimman osan ravintoaineista saa ruuasta vähän vahingossakin, mutta vegaanin täytyy huolehtia muita tarkemmin B12-vitamiinin, D-vitamiinin ja jodin saannista. D-vitamiinia täytyy ottaa lisänä lähes kaikkien, B12-vitamiinia taas annetaan eläimille ja sekasyöjät saavat sitä kautta vitamiininsa. Jodista on alettu vasta viime aikoina puhua.

Toinen tärkeä seikka on mahdollisimman monipuolinen ruokavalio. Kuten kaikki lapset, myös vegaanimuksut voivat joskus nirsoilla tai olla valikoivia ruokansa suhteen, mutta Ljokkoilla on siihenkin vinkkejä.

– Oveluus on avain. Erilaisiin pihveihin ja lettuihin on helppo piilottaa erilaisia hyviä ruoka-aineita, kuten pähkinöitä. Oma lapseni ei pitkään suostunut syömään linssejä tai papuja, vaan olisi halunnut vain makaronia ja perunaa. Löysin linsseistä valmistettu-

ja makaroneja, jotka upposivat hyvin. Myös erilaisia muotoja kannattaa kokeilla: lapseni innostui syömään kurkkuviipaleita, sillä ne olivat ensin auringon, sitten haukkaamisen jälkeen kuun muotoisia, Ljokkoi opastaa.

Asenteet muuttumassa

Anniina Ljokkoin mielestä yhteiskunnan suhtautuminen vegaanilapsiin ja -perheisiin on murroksessa.

– Kahden vuoden sisällä on tullut iso muutos. Itse asun Tallinnassa ja kokemusta on lähinnä Tallinnan päiväkodeista. Suomessa riippuu kaupungista ja päiväkodista, miten asiaan suhtaudutaan. Suomessa suurin muutos oli kansallisten ravitsemussuosittelujen muuttuminen, vuonna 2016 niissä todettiin, että vegaaniruokavalio sopii kaikille. Se velvoittaa myös ruoan tarjoajia ottamaan selvää vegaaniruokavalioista - aiemmin vegaanit olivat vähän altavastaajia. Jostain syystä Tampere ja Turku ovat ykkösiä tässä asiassa, niissä kaupungeissa on yleisenä käytäntönä, että vegaaniruokaa on tarjolla päiväkodeissa ja kouluissa.

Suomalaisvegaanit pitävät usein Tallinnaa vegaanin unelmapaikkana hyvän ravintolavalikoiman ja tarjonnan ansiosta. Anniina Ljokkoin mukaan Virossa suhtautuminen vegaaneihin on kahtalainen.

– Täällä on kymmenen kokonaan vegaanista ravintolaa ja kahvilaa, mikä on paljon näin pienessä maassa. Tarjonta myös kaupoissa on hyvää, mutta toisaalta viranomaisten suhtau-

tuminen on Suomeen nähden todella jäljessä. Täällä vegaaniruokavaliota pidetään jopa vaarallisena, hän sanoo.

Eläinystävällinen elämäntapa

Anniina Ljokkoi korostaa, että vegaanismi ei ole vain ruokaan liittyvä valinta. Vegaanius vaikuttaa myös vaatteisiin ja esimerkiksi lastenohjelmiin, leluihin ja kirjoihin.

– Vaikkapa lastenohjelmassa käytetään usein eläinhahmoja ja niissä saattaa olla vaikka possu, joka syö lihapullia. Se on niin tavanomaista, että harva edes huomaa siinä mitään ongelmaa, mutta vegaani katsoo maailmaa vähän erilaisten lasien läpi. Minulla on haave, että jossain vaiheessa markkinoille tulisi vaihtoehtoja vaatteissa ja leluissa - myös valtavirtaleluissa ja lasten suosikkiahmoissa, hän kertoo.

Vegaanilapsi alkaa pikku hiljaa itse pohtia ja ymmärtää vegaanista elämäntapaa ja sen arvopohjaa.

– Kaksivuotias tietää, että vegaanit eivät syö kalaa tai lihaa, mutta ei sen kummemmin pohdi, mitä siihen liittyy. 3- tai 4-vuotias käsittelee asiaa eläinten kautta, että eläimet ovat kivoja ja niitä ei syödä. Viisivuotias ymmärtää jo, että on laajemmistakin asioista kyse, on saattanut esimerkiksi kuulla ilmastonmuutoksesta, vaikkei vielä täysin tajua mikä se on. Kouluikäinen osaa jo analysoida asiaa syvemmin, Ljokkoi pohtii.

Teksti: Katariina Henttonen

Kuva: Triin Maasik

Näin paljon lemmikkeihin käytetään jo euroja

Joka kolmannessa suomalaiskodissa on lemmikki. Se näkyy myös lemmikkien arkeen käytetyissä euroissa.

Lemmikkieläimiä omistavien kotitalouksien osuus ja määrä ovat kasvaneet.

Samalla lemmikkien kotitalouksille aiheuttamat menot ovat kasvaneet.

Kasvu on ollut huomattavasti nopeampaa kuin useimpien muiden vapaa-ajan menojen. Lemmit sekä niihin liittyvät tuotteet ja palvelut ovat jo satojen miljoonien eurojen bisnes.

Tilastokeskuksen kulutustutkimuksen vuoden 2016 haastattelut tuottivat kiinnostavia tuloksia.

Tutkimuksesta selvisi, että noin 35 prosentilla kotitalouksista on joku lemmikkieläin.

Ainakin yksi koira on 22 prosentilla talouksista ja ainakin yksi kissa 15 prosentilla talouksista. Neljällä prosentilla kotitalouksista on sekä koira että kissa.

Lemmikkien määrän lisääntyessä niiden merkitys kotitalouksille on kasvussa. Lamasta huolimatta suomalaisten käyttämä rahamäärä lemmikkien hankintaan ja varusteisiin sekä niiden lääkintään ja muihin palveluihin on kasvanut tai säilynyt vähintäänkin ennallaan.

– Ainakin lemmikeille tarjottavat tuotteet ja palvelut ilmeisesti lisääntyvät koko ajan. Kun yhä useampi lemmikki ikääntyy, niin eläinlääkintä lisääntyy ja monipuolistuu, Tilastokeskuksen kulutustutkimuksen projektipäällikkö Juha Nurmela sanoo.

Kansantalouden tilinpitolaskelmasta selviää, että lemmikkeihin käytetyt konkreettiset rahasummat ovat jatkuvasti nousseet.

Vuonna 2010 suomalaiset käyttivät lemmikkieläimiin ja lemmikkien tarvikkeisiin rahaa 403 miljoonaa euroa. Vuonna 2016 summa oli jo **502 miljoonaa euroa**, joten kasvua oli kuudessa vuodessa lähes 100 miljoonaa euroa.

Kasvua tapahtui myös lemmikkien ruokaan käytetyssä rahassa.

Kun vuonna 2010 suomalaiset ruokkivat lemmikkejään 257 miljoonalla eurolla, oli ruokalasku kuusi vuotta myöhemmin 302 miljoonaa euroa.

Lemmikkieläinten lääkintään ja muihin palveluihin suomalaiset käyttivät vuonna 2010 rahaa 146 miljoonaa ja kuusi vuotta myöhemmin 186 miljoonaa.

Kulutustutkimuksen tietojen avulla voidaan tarkastella myös, miten lemmikeistä johtuvat menot ovat kasvaneet erilaisissa kotitalouksissa.

Ennakkotietojen perusteella näyttää siltä, että eläinmenot ovat kasvaneet huomattavasti kaikissa kotitaloustyypeissä.

Suurinta kasvu on ollut lapsiperheissä, mutta myös yksin asuvien työikäisten sekä vanhustalouksien lemmikkieläinmenot ovat kasvaneet huomattavasti.

Lemmikeistä onkin Juha Nurmelan mukaan tullut entistä useammalle taloudelle osa kotielämää.

– Ehkä lemmikit ovat niin sanottu nouseva kulutus-trendi, hän pohtii.

Nurmela kuitenkin muistuttaa, että viime syksyn

julkaisun tiedot ovat vasta ennakkotietoja.

– Ne voivat muuttua, kun voimme vuoden lopussa laskea tiedot suuremmasta aineistosta.

Teksti: Teija Varis

Kuva: ESM-arkisto/Juha Perämäki

FAKTA: 800 000 koira, 600 000 kissaa

Suomalaisilla kotitalouksilla oli alkuvuonna 2016 kaikkiaan noin 800 000 koira, kun vuonna 2012 koiria oli noin 630 000.

Kissojen määrä ei ole lisääntynyt neljässä vuodessa, vaan on liki ennallaan, noin 600 000 kissaa.

Tilastokeskuksen haastattelijat keräsivät tietoja suomalaisten kotitalouksien kaikista kulutusmenoista ja kestokulutustavaroista vuoden 2016 ajan. Tiedonkeruu jatkui tammikuulle 2017.

Haastatteluissa kysyttiin rahan käytön lisäksi tietoja mm. uusien palvelujen ja tuotteiden käytöstä sekä kestokulutustavaroista ja asumisesta.

Lisäksi kotitaloudet keräsivät kahden viikon ajalta kuitit päivittäistavaroiden ostoista haastattelujen täydennykseksi.

Ensimmäiset tiedot eri väestöryhmien kulutuksesta vuodelta 2016 julkaistaan joulukuussa 2017.

Suomalaisilla on ainakin 800 000 lemmikkikoira ja 600 000 kissaa.

Taidetta lainaan tai omaksi

Taidelainaaminen on helppo tapa omistaa taidetta.

Suomalaisista taidelainaamoista voi lainata maalauksia, grafiikkaa, valokuvateoksia ja veistoksia.

Lainausperiaate on yksinkertainen. Asiakas valitsee teoksen, tekee lainaussopimuksen ja maksaa siinä määritellyä kuukausivuokraa, kunnes työ on kokonaan maksettu. Silloin teoksen omistajuus siirtyy lainaajalle. Vaihtoehtona on palauttaa teos ennen kuin se on kokonaan maksettu.

- Joskus teos ei sovi asiakkaan kotiin ja se halutaan palauttaa. Siksi sopimuksemme ovat lähes aina toistaiseksi voimassa olevia, jotta asiakkaalla on palautusmahdollisuus. Lainaaminen onkin kivuton tapa kokeilla taidetta, sillä jos teos on kotona pari kuukautta, taloudellinen menetys on muutama kyppi, galleria- ja taidelainaamokoordinaattori Tuija Ollikainen Jyväskylän taiteilijaseurasta sanoo.

Omaksi osamaksulla

Palautukset ovat kuitenkin poikkeus. Ollikainen kertoo, että heillä taidetta palautetaan alle kymmenen prosenttia. Toiminta onkin enemmän taidekauppaa korottomalla osamaksulla.

-Alle 200 euron arvoisten teosten kuukausivuokra on kymmenen euroa, 200-700 euron arvoisten teosten 20 euroa. Matalilla hinnoilla haluamme, että taide on kaikkien saatavilla. Matala, muutaman kympin kuukausihinta on kaikkien taidelainaamoiden peruseriaate. Juuri se tuntuu pitävän lainaamotoiminnan vilkkaana.

-Lainausopimuksia tehdään päivittäin. Suuri osa asiakkaista on vuokraajia, mutta taidetta ostetaan myös suoraan. Myös taidelainaamon lahjakortteja ostetaan lahjaksi yksityishenkilöille ja yrityksille, Ollikainen sanoo.

Taide valitsee sinut

Mitä taidelainaamosta lainataan ja ostetaan? Ollikaisen pitää miettiä ja katsella hetki lainaamon seinä.

-Ei tähän mitään yhdenlaista vastausta voi antaa. Tällä hetkellä kysytään paljon isoja töitä, vähäeleisyyttä ja abstraktiutta. Ja tietenkin tiettyjä taiteilijoita, joilla on omat fanit. Mutta ei meillä ole yhtäkään taiteilijaa, jolta ei olisi jotain mennyt, Ollikainen sanoo.

Asiakastyypissäkin on vaihtelua. Usein etsitään tiettyä tyyliä tai taiteilijaa, joskus sopivaa seinäntäytettä. Paljon käy kuitenkin toisinpäin, taide valitsee asiakkaan.

-Moni asiakas ei osaa valita teosta ja lähtee tyhjin käsin.

Muutaman päivän, joskus jopa viikkojen jälkeen sitten palataan takaisin tekemään lainaussopimus, kun joku nähty työ on jäänyt mieleen.

Teksti ja kuvat: Anna-Kaisa Talvitie

Suomen vanhimmat taidelainaamot ovat Joensuussa, Lahdessa ja Jyväskylässä. Lainaamojen kattaus koostuu pääsääntöisesti oman alueen taiteilijoiden töistä.

THIS WEEK IN SCIENCE

Earth & Energy

People Are Using Old Laptop Batteries to Build Their Own Versions of Tesla's Powerwall

© Daniel Rörner

IN BRIEF

- Consumers who can't afford commercially produced powerwalls are using recycled batteries to build their own. While companies like Tesla sell powerwalls, these DIY models allow people to save money — and potentially store more electricity.

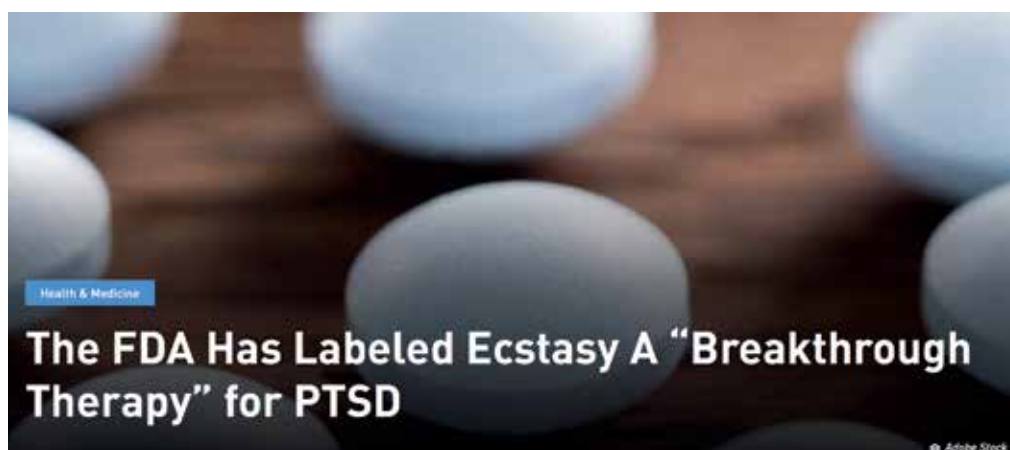
Future Society

An Automated Cricket Farm Could Bring Bug-Based Food to the Masses

© Aspire Farms

IN BRIEF

- Cricket company Aspire has created a massive farm to raise crickets that will be used to make mainstream snacks. The hope is to provide a better source of protein, while also reducing the carbon and land footprint that stems from producing beef.

Health & Medicine

The FDA Has Labeled Ecstasy A "Breakthrough Therapy" for PTSD

© Adobe Stock

IN BRIEF

- The FDA has designated 3,4-methylenedioxymethamphetamine (better known as ecstasy) a "breakthrough therapy" for the treatment of PTSD. If approved for medicinal use, the drug could help the nearly 8 million people who suffer from PTSD yearly.

